

RĪGĀ

2023. gada 17. janvārī
Nr. 1-23/8

**Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisijai**
Paziņošanai e-adresē

**Informācijai:
Latvijas Bankai
Ekonomikas ministrijai
Finanšu ministrijai
AS "Augstsprieguma tīkls"**
Paziņošanai e-adresē

Par grozījumiem SPRK 2022. gada 14. aprīļa lēmumā Nr. 1/5
"Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem"

Latvijas Finanšu nozares asociācija ir iepazīsinies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk - SPRK) 2022.gada 15.decembra padomes lēmumu Nr. 1/43 (turpmāk - Lēmums), ar kuru tiek apstiprināti grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2022. gada 14. aprīļa lēmumā Nr. 1/5 "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas ražotājiem" (turpmāk - SPRK noteikumi)¹ un pievērš uzmanību tālākminētajam.

Lēmums citastarp paredz papildināt SPRK noteikumus ar 28.⁸¹.punktu šādā redakcijā:
"28.⁸¹. garantiju ir izdevis finanšu pakalpojumu sniedzējs, kuram vai kura grupai ilgtermiņa kredītreitings ir vismaz Baa1 saskaņā ar Moodys's aģentūru vai BBB+ saskaņā ar Standard&Poor's aģentūru, vai BBB+ saskaņā ar Fitch Ratings aģentūru ilgtermiņa aizņēmšanās ārvalstu valūtā. Ja finanšu pakalpojumu sniedzējam vai tā grupai vismaz viena šajā punktā norādītā kredītreitinga aģentūra ir piešķirusi norādīto ilgtermiņa kredītreitingu, tad tiek pieņemts, ka šāda finanšu pakalpojumu sniedzēja vai tā grupas izdotā garantija ir piemērota."

Skaidrojam, ka starptautisko kredītreitingu aģentūru piešķirtie kredītreitingi ir iedalāmi vairākās kategorijās - *Prime, High grade, Upper medium grade, Lower medium grade* u.c. Katra no šīm kategorijām tiek iedalīta vairākās apakškategorijās. Piemēram, *Lower medium grade* kategorijai atbilst šādas apakškategorijas S&P un Fitch izstrādātajā kredītreitingā - BBB+, BBB, BBB-, savukārt Moody's gadījumā - Baa1, Baa2, Baa3.²

Līdz ar to nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem SPRK noteikumos kā robežšķirtne prasības izpildei ir noteikta viena no kredītreitinga apakškategorijām.

¹ <https://likumi.lv/ta/id/338155-grozijumi-sabiedrisko-pakalpojumu-regulesanas-komisijas-2022-gada-14-aprila-lemuma-nr-1-5-sistemas-piesleguma-noteikumi-elektro...>

² https://www.researchgate.net/figure/International-Credit-Rating-Agencies-Scores-Meanings-and-Color-Coding_tbl3_332126048

Tāpat pievēršam uzmanību, ka:

1. Ne visiem finanšu pakalpojumu sniedzējiem ir nepieciešams iegūt kredītreitingu. Pamatā pakalpojumu sniedzējs to iegūst brīvprātīgi, ja tas savai darbībai plāno piesaistīt finanšu resursus regulētajos, it īpaši, starptautiskajos finanšu tirgos. Finanšu pakalpojuma sniedzējam saskaņā ar tiesību aktiem, veicot kredīvērtēšanu vai piesaistot noguldījumus, kredītreitings nav nepieciešams.
2. Kredītreitinga neesamība **neliecina** par sliktu finanšu pārvaldību vai vājāku sniegumu salīdzinājumā ar finanšu pakalpojumu sniedzējiem, kuriem reitings ir piešķirts.
3. Pastāv dažādi kredītiestādes darbību raksturojoši finanšu rādītāji, regulējošās prasības, kas apliecina tās finanšu stabilitāti, nevis tikai kredītreitings. Kredītiestāžu ikdienas uzraudzībā, kā arī nolūkā par kredītiestādes darbību informēt klientus kredītiestāžu darbību uzraudzības iestādes kredītreitingus parasti neizmanto kā pamata rādītājus.
4. Latvijas lielākās bankas ir tiešā Eiropas Centrālās bankas uzraudzībā, taču ne visas atbilst SPRK noteikumu kritērijiem, kaut arī to finanšu rezultāti un kapitāla pietiekamības rādītāji ievērojami pārsniedz minimālās ES tiesību aktos noteiktās prasības, pēc kurām vērtē kredītiestādes (CAR, CET1, LCR utt.) finanšu stabilitāti.
5. Nesamērīga pakalpojuma sniegšanas ierobežošana būtiski palielina nepamatota valsts atbalsta piešķiršanas risku. Proti, valsts šādi, ES tiesību aktos neparedzētā veidā, šķiro kredītiestādes, dodot priekšroku vienai grupai pēc pazīmes, kuru ikdienas ekonomiskajā darbībā izmanto citiem mērķiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, aicinām SPRK kā nesamērīgu izslēgt SPRK noteikumu 28.⁸¹.punkta prasību.

Papildus pievēršam uzmanību SPRK padomes 2020. gada 1. oktobra lēmumam Nr. 1/14 "Incūkalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi"³. Proti, šo noteikumu 74.1 punktā ir iekļauts līdzīgs ierobežojums, kas arī kā nesamērīgs būtu izslēdzams.

Attiecīgā norma ir iekļauta arī, piemēram, AS "Augstsprieguma tīkls" Sistēmas lietošanas līgumā.

Latvijas tiesību aktos jau ir noteikta pieeja, kā definē prasības garantijām, piemēram, Dabas resursu nodokļa likuma 11.¹ panta 4.daļa.

Šis varētu nebūt pirmais un vienīgais gadījums, kad šādas, nesamērīgi ierobežojošas normas iekļautas Latvijas tiesību aktos. Līdz ar to aicinām Latvijas Banku pievērst uzmanību un informēt citas iestādes, ka šādas pieejas izmantošana publiskajos iepirkumos vai normatīvajos aktos nav korekta, kā arī skaidrot, pēc kādiem kritērijiem Eiropas Savienības un it īpaši Eirozonas valstu kompetentās iestādes novērtē kredītiestādes spēju sniegt noteikta veida finanšu pakalpojumus.

Nepieciešamības gadījumā esam gatavi šos jautājumus pārrunāt arī sanāksmē (klātienē vai attālināti).

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

³ <https://likumi.lv/ta/id/317767-incukalna-pazemes-gazes-kratuves-lietosanas-noteikumi>

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Sagatavoja:
Ieva Alhasova Ieva.Alhasova@financelatvia.eu